

byttet bliver det størst mulige. Hvis nu dette er Tilfældet, og lad os for et Dieblif antage det, saa er det tydeligt, at hvad der betales af disse Personer, som have Valget mellem at tilbagelægge Rejsen paa Jernbanen eller ved andre Befordringsmidler — thi det maa stæbte erindres, at det ikke er den complete Umulighed, man fjerner for Folk ved at anlægge en Jernbane, men at man derved kun sætter dem istand til paa en anden Maade at naae Maallet, og at de dømmes selvstændig om, hvorvidt de ville naae det ad den Vej og betale en vis Sum derved eller hellere ville blive staaende ved de gamle Communicationsmidler og undgaae Betalingen — jeg siger, at hvad der betales af de Personer, som have dette Valg, indeholder den strengeste Burdering af det Gode, der skal opnaaes. Og hvis man saaledes opgjør Forholdet for alle de Personer og alt det Gods, der have benyttet Jernbanen, og man gaar ud fra, at det er Alt, hvad der kunde komme paa en Jernbane, saa mener jeg, at det er en sikker Maalestok for, hvad Jernbanen i dette Dieblif har været værd. Hvis man vilde gaae videre og sige, den er mere værd, og man vilde rette Betalingen derefter, saa sige de: Saa tage vi vore Varer og sende dem en anden Vej og gaae ogsaa selv med vore Personer en anden Vej. Er derved Forrentningen af Banen ikke tilstede, saa er heller ikke den Nytte af Banen tilstede, som skulde være der, og det maa bestandigt fastholdes, at jeg taler ikke om det første Aar eller om den kortere Tid, som ethvert nyt Foretagende behøver for at komme i Gang, for det kan vise sin fulde Virkning, men jeg seer hen til en længere Narrække. Hvis nu dette maatte være Tilfældet, hvis jeg maa gaae ud fra, at der hos dem, der isvrigt ligesom jeg ere gjenstrængte af Følelsen af den store Betydning, det har at erhverve sig et Gode som Jernbaner, tillige er den Erkjendelse, at dette Gode for Diebliffet kun kan erhverves derved, at man i en lang Række af Aar sætter Capitaler i disse Baner, som ikke ville kunne forrentes ved den Benyttelse af Banerne, der virkelig vil finde Sted, saa troer jeg, at der ogsaa maa være en Indrømmelse af, at for denne lange Narrække er dette Gode for dyrt betalt;

thi man maa huske paa, at da det er et simpelt Pengegode, maa det til Skyende og Sidst ogsaa kunne forbres bestemt i Penge. Det vilde kun lidt nytte mig, om jeg kunde lære den Kunst at gjøre Gulb, hvis jeg skulde betale den med en større Mængde Gulb, end jeg var istand til at faae ud deraf. Vistnok kan man sige, at der ved Siden heraf er andre og høiere Hensyn, at der er Statshensyn, der kunne gjøre slige Baners Anlæg nødvendigt — det vil jeg ikke ganske modsige — men jeg troer ikke, at disse Hensyn i nærværende Tilfælde have en saa afgjort Betydning, naar man seer hen til det Spørgsmaal, der nærmest foreligger, at de alene ville kunne bringe til at se bort fra de Ulemper og Betæneligheder, der isvrigt maatte kunne reises. For mit Vedkommende maa jeg derved udtale, at jeg for Tiden har saa stor Betænelighed ved denne Anvendelse af en saa overordentlig stor Capital, at jeg ikke vil kunne gaae ind paa Lovforslaget. Man vil formodentlig erindre mig om, at Spørgsmaalet ikke foreligger frit, at der allerede for en Deel af de Finier, hvorom der er Tale, er truffet en Overeenskomst, at der allerede for Jernbanen, som jeg ikke directe har hentydet til i det Foregaaende, er en saadan Bestemmelse tilstede, at den under alle Omstændigheder maa udføres. Jeg skal dertil bemærke, at jeg for mit Vedkommende anseer Jernbanen, just efter Byllands Forhold, for at være en af de Baner, som der — idetmindste gjælder det for den største Deel af denne Bane, thi jeg indrømmer, at for en Deel af den gjælder det ikke — vil kunne anføres overordentlig Meget til Gunst for. Jeg troer, at den store Deel af Bylland, der just derved bringes i en lettere Forbindelse med de to Handelsstæder ved Kysten, vil kunne have forholdsviis langt større Fordeel af den, end de tilsvarende Dele af Bylland ville kunne have af en Længdebane. Men ialtsald maa jeg for mit Vedkommende berolige mig med, at det er en allerede givet og afgjort Sag, at der i denne Retning er en Lov, som maa blive staaende, og naar man skulde troe, at man kunde opnaae synderlig Fordeel ved at faae det Garantisystem, der for Jernbanen er adopteret, ombyttet med et Obligationsystem, saa skal jeg for mit Vedkommende bemærke, at jeg troer, det er